

ת"פ 35680/04/15 - מדינת ישראל נגד ב א

בית משפט השלום בבאר שבע

09 אוקטובר 2016

ת"פ 35680-04-15 מדינת ישראל נ' א(עציר)

לפני כבוד השופט דניאל בן טולילה

מדינת ישראל

המאשימה

ע"י ב"כ עו"ד שלומי שוחט

נגד

הנאשם

ב א (עציר)

ע"י ב"כ עו"ד אלכס גאוסקין

[פרוטוקול הושמט]

גזר דין

כללי:

הנאשם הורשע לאחר ניהול הוכחות, בעבירות של דרישת נכס באיומים לפי סעיף 404 רישא לחוק העונשין התשלז-1977 (להלן: "**החוק**"), תקיפה לשם גניבה סתם- לפי סעיף 381(א)(2) לחוק וגניבת רכב לפי סעיף 413 ב(א) לחוק.

על פי המתואר בכתב האישום, בתאריך 18.4.15 בסמוך לשעה 12:00 נהג עבדאללה אלגלאד (להלן: "**המתלונן**") ברכב מאזדה בכניסה לעיר רהט. כאשר הגיע המתלונן לכיכר בכניסה לעיר, הגיח הנאשם לעבר הרכב וחסם את נסיעתו. או אז נכנס הנאשם לרכב, התיישב בכיסא שליד הנהג ולקח סיגריה.

המתלונן ירד מהרכב וניגש אל מתנדבי משטרה שהיו בסמוך, על מנת שיסיעו בידו. בשלב זה, יצא הנאשם מהרכב, הרים אבן גדולה ניגש לכיוונו של המתלונן ודרש את מפתחות הרכב, תוך שהוא אומר לו: "תביא את המפתחות או שארביץ לך" והניף בידו את האבן. בהמשך האמור, מסר הנאשם לאדם שהיה בסמוך למתלונן שטר של 100 ₪ ואמר לו כי זהו המחיר עבור הרכב. בסמוך לכך, חטף הנאשם את מפתחות הרכב מידיו של המתלונן, עלה לרכב ונסע מהמקום. בטרם טענו הצדדים לעניין העונש, נשלח הנאשם לקבלת תסקיר מאת שירות המבחן.

תסקיר שירות המבחן:

מתסקיר שירות המבחן עולה כי מדובר בנאשם בן 20, רווק, יליד רהט, לו ארבעה אחים וזוג הורים. אביו סובל מנכות ומוגבלות בתנועה. טרם מעצרו התגורר עם הוריו בבאר-שבע ועובר לכך, שהה בהתאם להוראת בית משפט, במסגרת

טיפול בקהילת "מלכישוע".

שירות המבחן מציין כי בגיל 10.5 הנאשם אובחן במסגרת אבחון פסיכודיאגנוסטי כאדם פגיע, נוטה להתפרצויות זעם ונתון להתנהגויות אימפולסיביות. בגיל 12 עבר אירוע טראומתי של תקיפה מינית, אותו הסתיר מבני משפחתו, ובעקבותיו חלה נסיגה בהתנהגותו אשר התבטאה בין השאר בהידרדרות בלימודים, ניסיון אובדני, שוטטות ברחובות היעדיות מביתה"ס, חבירה לנוער שוליים, צריכת סמים ואלכוהול וביצוע עבירות רכוש ו אלימות. בשנת 2012 נאסר למשך כ-4 חודשים בכלא "אופק", שם ביצע ניסיון התאבדות נוסף. בהמשך, בגיל 16 שהה למשך שישה חודשים במעון נעול "ירכא" ולאחר מכן חזר להתגורר עם הוריו ברמלה. בגיל 16.5, בהמלצת פסיכיאטר הועבר לטיפול בפנימייה פוסט אשפוזית "אנואר" בעקבות התקפי חרדה מהם סבל ולמד בבית"ס להפרעות התנהגות. בגיל 17.5 התגורר לסירוגין בתחנה המרכזית בתל אביב, בבית הוריו ברמלה ובבית דודתו ברמלה. לאחר מכן, ובעקבות החלטת ביהמ"ש, הועבר לטיפול במסגרת "מלכישוע".

באשר לעברו הפלילי- לחובתו 3 הרשעות קודמות, 2 מהן ניתנו במסגרת בימ"ש לנוער בגין עבירות אלימות ורכוש. לדבריו בפני שירות המבחן, מעשיו אלה בוצעו על רקע שימוש בחומרים משני תודעה ובמסגרת אורח חיים מנותק מן המשפחה. ביחס לעבירה שבנידון דידן- להתרשמות שירות המבחן, הנאשם מבין את חומרת מעשיו, מביע צער על התנהלותו והפגין מוטיבציה לשיקום.

באשר לצריכת חומרים משני תודעה- הלה נחשף לאלכוהול בחברת האדם שתקף אותו מינית בילדותו ומאז נהג לצרוך אלכוהול לסירוגין בכמויות גבוהות. נוסף לאמור, ומאז היותו בגיל 12 נהג לצרוך סמים מסוג קנבואידים ו"ניס גאי". להתרשמות שירות המבחן, הנאשם סובל מהתמכרות לחומרים משני תודעה כדרך להתמודד עם קשיים רגשיים ותחושות ערך עצמי נמוכות. השימוש בחומרים הנ"ל מגבירים נטיות אימפולסיביות ומהווים עבורו גורמים מפחיתי עכבות.

בהתאם להחלטת ביהמ"ש, נקלט הנאשם לטיפול בקהילת "מלכישוע" בתאריך 17.9.15, כאשר במסגרת הטיפול הנאשם הביע מוטיבציה גבוהה לשינוי. דא עקא, הלה עזב את המסגרת הטיפולית בתאריך 7.3.16 בעקבות משבר אמון שחוה. לדבריו, מאז השתלבותו בטיפול במסגרת הקהילה לא צרך חומרים משני תודעה ובכוונתו להתמיד בכך. לאור התרשמות שירות המבחן ממוטיבציה שיקומית ומהבנתו את החשיבות שבהליך שכזה, הופנה לראיון לאחר מעצרו המחודש, בקהילת "בית אביבה" ונמצא מתאים, ואולם, הלה החליטה להימנע מהטיפול בשל מצבו הרפואי של אביו ורצונו לסייע למשפחה. במהלך תקופת מעצרו המחודשת, השתלב במסגרת בפרויקט הכנה לגמילה והשתתף בקבוצות טיפוליות בתחום, וניכר כי משתף פעולה, לצד קיומו של קושי לעמוד בגבולות.

מבחינת גורמי הסיכון להישנות התנהגות עבריינית בעתיד, התרשם שירות המבחן כי בעקבות הרקע המשפחתי והטראומה שחוה, הלה סובל מתחושת דימוי עצמי נמוכה ומתקשה לעמוד בגבולות ולהישמע לגורמי סמכות ולציית לחוקי מסגרות. באשר לגורמי הסיכון, להערכת שירות המבחן התנהלותו מתאפיינת בקונפורמיות, כפי שמתבטאת ביכולת בחינת מעשיו הפוגעניים ומשמעותם בעבור האחר, במוטיבציה שמביע לקידום עצמו בתחומי העבודה והמשפחה והבאחריות שמגלה כלפי בני משפחתו ובהכרת התודה להם. שירות המבחן התרשם כי הנאשם עבר תהליך התבגרות וטיפח שאיפות לקידום עצמי בתחום הלמידה והעבודה. הלה בוחן את קשייו בעין ביקורתית ומשתף פעולה עם

גורמי הטיפול תוך שמפיק תועלת לשיקום עצמו.

בסופו של דבר המליץ שירות המבחן להסתפק בתקופת מעצרו הממושכת שהיוותה גורם מרתיע. להערכת שירות המבחן יש צור בהמשך הליך טיפולי ולשם כך המליץ על העמדתו בצו מבחן למשך שנה לצורך בחינת התאמתו לתכנית טיפולית. עוד המליץ שירות המבחן על הארכת עונש המאסר המותנה

טיעוני הצדדים לעונש:

ב"כ המאשימה בטיעוניה הכתובים לעונש הפנתה לערכים החברתיים המוגנים שנפגעו כתוצאה ממעשיו של הנאשם ובכללם פגיעה בשלומות גופו, ביטחונו וקניינו של המתלונן. זו עמדה על החומרה שיש לנקוט בעבירה של דרישת נכס באיומים.

בבחינת הנסיבות הקשורות בביצוע העבירה, לטענתה, מעשיו של הנאשם בוצעו בתעוזה רבה, וזאת נוכח העובדה כי פגש את המתלונן באקראי תוך השמעת איומים כנגדו וגניבת רכבו. לאור זאת עתרה ב"כ המאשימה למתחם עונש כולל הנע בין 15 ל-32 חודשי מאסר בפועל. בגדרי המתחם, הפנתה לעברו הפלילי של הנאשם המונה 3 הרשעות בעבירות אלימות ורכוש וכן לקיומו של מאסר מותנה בר הפעלה - אשר לא היה בו כדי להרתיעו מלשוב ולבצע את העבירות בהן הורשע במסגרת התיק דנן.

אשר להמלצת שירות המבחן, זו סבורה שאין מקום לאמצה הן לאור העובדה כי הנאשם טרם השלים את ההליך הטיפולי אליו נשלח, והן נוכח סירובו הנוכחי להשתלב בקהילה טיפולית סגורה. לדבריה, הגם שהנאשם השתלב בקבוצה טיפולית במסגרת שב"ס לפני כחודשיים, המדובר בתקופה קצרה אשר אין בה כדי להעיד על הליך שיקומי מושלם. יש בכל אלה למקם את עונשו של הנאשם ברף הבינוני במתחם שאליו עתרה.

מנגד, ב"כ הנאשם בראשית דבריו עמד על הנסיבות בהן בוצעה העבירות ובכלל זה, לעובדת היותו של הנאשם נתון תחת השפעת סמים בשעת ביצוע העבירות. באשר לנסיבות חייו של הנאשם - זה טען כי ביחס לגילו הצעיר, עבר הנאשם תלאות רבות במהלך חייו, בכללן שני ניסיונות התאבדות, פגיעה מינית ומעבר בין מסגרות. לדבריו, נקודת המפנה בחייו של הנאשם מתרחשת עתה במסגרת התיק שבעניינו. הגם שהנאשם עזב את הקהילה בעקבות משבר אמון, הלה השתלב במסגרת תעסוקתית, לראשונה בחייו, הפסיק השימוש בחומרים משני תודעה, ואף לאחר שנעצר מחדש, החל מיוזמתו בטיפול במסגרת המעצר.

זה הפנה להתרשמותו של שירות המבחן מיכולותיו של הנאשם ומהמוטיבציה שלו לשנות את אורחות חייו, תוך הבנתו כי המשך טיפול בעניינו הינו תנאי הכרחי. זה ביקש לתת את הדעת לאחריות שלקח הנאשם על מעשיו ולהודייתו במיוחס לו.

באשר לטענת ב"כ המאשימה ביחס להשלמת ההליך הטיפולי, זה הפנה להוראות ס' 40ד' לחוק העונשין מהן לא עולה

דרישה לסיום הליך טיפולי, אלא די כי הנאשם השתקם או שקיים סיכוי של ממש שישתקם- כפי זה של הנאשם בעניינו. בהקשר זה, הפנה לעמ' 3 ו-4 בתסקיר שירות המבחן, שם צוין כי הנאשם לקח אחריות על מעשיו, הבין את חשיבות ההליך הטיפולי, וממשיך בטיפול מיוזמתו. לאור האמור, ובשים לעובדה כי המבקש עצור מאחורי סורג וברח מזה כ-10 חודשים, ובד בבד עובר הוא תהליך טיפולי, עתר להארכת המאסר המותנה לפי סעיפים 56+85 לחוק העונשין. לדבריו, האינטרס הציבורי הינו בשחרורו של הנאשם בכפוף להמשך הליך טיפולי ותחת פיקוח שירות המבחן, וזאת להבדיל מכליאתו מאחורי סורג וברח אשר בסיומם יצא הוא לחופשי מבלי שעבר תהליך שיקומי.

הנאשם בדבריו לעונש העיד על רצונו לפנות לקבוצות תמיכה ולהתמיד בהליך הטיפולי במסגרת המעצר. לדבריו, כל רצונו הוא להשתלב במסגרת טיפולית כלשהי, ולהוות מקור גאווה למשפחתו.

דין והכרעה:

על פי סעיף 40ג (א) לחוק העונשין, בקביעת מתחם העונש בהתאם לעקרון ההלימה, על בית המשפט להתחשב "בערך החברתי שנפגע מביצוע העבירה, במידת הפגיעה בו, במדיניות הענישה הנהוגה ובנסיבות הקשורות בביצוע העבירה".

כתוצאה ממעשיו האמורים לעיל, נפגעו הערכים המוגנים שעניינם: שלום גופו, שלווה נפשו, בטחונו, וקניינו של האדם. עוד יש במעשיו של הנאשם לפגוע בסדר הציבורי.

בדומה לעבירות רבות בקודקס הפלילי, מנעד הענישה בעבירות בהן חטא הנאשם הינו רחב ביותר ויכול וינוע מעונשים צופי פני עתיד ועד 3 שנות מאסר בפועל. לצד האמור לעיל, בעבירות שעניינן גניבת רכב (ללא רכיבי אלימות) על דרך הכלל מושגים עונשי מאסר שיכול וינועו בין 8 חודשים ועד לשנתיים מאסר בפועל. בעבירות שעניינן דרישת נכס באיומים שהדגש הוא על עבירות האיומים ופחות על הרכוש שהושג, נגזרים עונשים הנעים בין 6 ל-18 חודשים מאסר בפועל.

בבואו של בית המשפט לבחון את מידת הפגיעה של הנאשם בערכים המוגנים, הרי שבצדק יש לומר שמדובר בתיק שנסיונותיו חריגות, כפי שהדבר נלמד גם מעובדות כתב האישום. כאמור בהכרעת הדין המפורטת, הנאשם פעל תחת השפעת חומרים משני תודעה (נייס גאי), שהביאו אותו להתרה מוחלטת של רסנים, דפוס פעולה חריג, (שלא לומר נועז), בגדרו בסופם של דברים, גנב את הרכב.

כפי הנלמד, המדובר במי שבצהרי היום חסם את דרכו של המתלון, שנסע באותה עת ברכבו. בחירתו של המתלון הינה שרירותית ומבלי שנטען כי היה קיים ביניהם כל סכסוך. בהמשכם של דברים הנאשם נכנס לרכבו ולקח סיגריה. לאחר שהמתלון יצא מהרכב וביקש את עזרתם של מתנדבי משטרה שהיו בקרבת מקום, הלה לקח והרים אבן גדולה מהארץ וניגש לכיוונו של המתלון, אגב דרישת מפתחות הרכב: "תביא את המפתחות או שארביץ לך". זאת אמר תוך הנפת האבן בידו. בהמשך למתואר לעיל, חטף את מפתחות הרכב מידו של המתלון ונסע מהמקום.

מחומר החקירה אליו נחשף בית המשפט, הנאשם היה נחוש בכל דרך להשיג את הרכב, "בין אם בטוב" ו"בין אם ברע". הנאשם מציין בפני קצינת המבחן כי לא יכול לתת הסבר להתנהלותו באותו אירוע. דפוס פעולה אלים, אגב ביצוע עבירת רכוש תחת השפעת סמים, יכול היה להביא לתוצאה קשה יותר. הדברים אמורים גם לשימוש הפוטנציאלי באבן וגם להמשך הנהיגה ברכב מספר רב של דקות באזור צפוף ומאוכלס. ברי כי אין זה מעניינו של המתלונן מה הביא הנאשם לפעול כפי שמתואר ובמובנים רבים דווקא חוסר הצפיות במעשיו של הנאשם, יש בהם כדי להגדיל את החשש מפניו.

מנגד ולקולא, הרי שבסופם של דברים, הרכב שנגנב הושב למתלונן, הנאשם לא נקט באלימות ממשית כלפי מי מהנוכחים לצורך השגת הרכב. זאת ועוד, בית המשפט אכן מצא כי לא עומדים לנאשם סייג אי השפיות או סייג השכרות, בעיקר נוכח כך שהמקור להתנהגותו נעוץ בשימוש בסמים ולא במחלת נפש. הגם כך, מבחינת האשם המוסרי, סבורני כי אשמתו של זה פחותה במעט מנאשם אשר פועל בכוונת מכוון להשיג רכוש, אגב הטלת מורא ללא השפעתם של חומרים משני תודעה. הרקע בבסיס ביצוע המעשים "צובע" את מעשיו באור אחר מאשר עבירות רכוש רגילות. דפוס הפעולה זה מציע לאדם שהיה בסמוך למתלונן 100 מ' עבור הרכב, מקהה אף הוא את חומרת מעשיו ומלמד כי אין לנו עניין בכתב אישום "קלאסי", של דרישת נכס באיומים או גניבת רכב.

מכל המקובץ לעיל, הנני לקבוע כי מתחם העונש ההולם בעניינו של הנאשם נע בין 10 ל- 30 חודשים מאסר בפועל.

בקביעת עונשו של הנאשם בגדרי המתחם ולקולא, תילקחנה בחשבון נסיבות חייו הקשות, אשר פורטו באריכות בתסקיר, הכוללות בין היתר תקיפה מינית בגיל צעיר, מורכבות נפשית, ניסיונות אובדניים, היעדר דמויות הוריות או מודלים חיוביים לחיקוי, מעבר בין מסגרות והיפלטות מהן. עוד ולקולא תילקח בחשבון הודאתו של הנאשם במיוחס לו. אכן הנאשם ניהל הוכחות, אולם אלו נסובו סביב כשירותו לעמוד בדין ואחריותו הפלילית ולא על עצם ביצוע המעשים, בהם הודה כבר במהלך חקירתו במשטרה.

מנגד ולחומרא, יש לקחת בחשבון את עברו הפלילי הכולל 3 הרשעות קודמות במגוון עבירות, לרבות עבירות אלימות ורכוש. עיון בגזרי הדין מלמד כי חרף חומרת המעשים שביצע הנאשם, בתי המשפט הלכו לקראתו ונמנעו מלהשית עליו עונשי מאסר בפועל והסתפקו בענישה צופה פני עתיד. הדברים אמורים בפרט ביחס לצירוף התיקים שעשה הנאשם במסגרת ת.פ. 12-01-52469 מבית המשפט לנוער, שם הושת על הנאשם עונש מאסר צופה פני עתיד בן 12 חודשים שלא היה בו כדי להרתיעו מלחטוא פעם נוספת בעבירות דומות והינו בר הפעלה בעניינו.

לו בית המשפט היה עוצר הילוכו בנקודה זו, הרי שהיה מקום לקבע את עונשו של הנאשם בשליש התחתון של המתחם, אם כי לא בתחתיתו.

אלא מאי, בתיק זה סבורני כי מתקיימים שיקולי שיקום, אשר גם אם לא הושלמו וגם אם אין בהם כדי לחרוג מטה ממתחם העונש ההולם, יש בהם כדי למקם את עונשו של הנאשם בתחתיתו של המתחם. הדברים אמורים נוכח כך שבחינתו של הליך טיפולי מוצלח אינה נעשית אך באופן טכני פורמאלי תחת פרמטרים של הימצאות בהליך טיפולי עד

תום או השתתפות פעילה במסגרות השונות. הדברים אמורים נוכח כך שבעניינינו ניתן לדבר על מי ש"יש סיכוי של ממש שישתקם" (כאמור בסעיף 40ד(א) לחוק העונשין).

בהקשר לכך בית המשפט לוקח בחשבון את התקופה הארוכה בה שהה הנאשם בקהילה הטיפולית "מלכישוע" המגיעה לכדי חצי שנה. הנאשם אמנם עזב את הקהילה, אך יחד עם זאת אין המדובר בעזיבה על רקע מעידה הקשורה לשימוש בחומרים משני תודעה ואף לא ביצוע של עבירות פליליות. כפי שצוין בתסקיר, משבר אמון מול המדריכים הביא את הנאשם מיוזמתו לעזוב את הקהילה. עד לאותו משבר שהותו במקום הייתה חיובית ביותר ומדיווח של גורמי הטיפול עולה כי זה הביע מוטיבציה גבוהה לטיפול ולשינוי משמעותי בחייו, הצליח לראות את המקומות הלא בריאים שהיה בהם וחיזק את הרצון בשינוי.

גם ב"תקופת הביניים" שבה טרם נעצר, ביקש הנאשם לשפר את דרכיו, לא הסתבך בפלילים ועבד בשני מקומות עבודה שונים, עד אשר נעצר שוב (על רקע עזיבתה של הקהילה).

הנאשם אמנם בסופם של דברים ביקש שלא להיקלט שוב בקהילה טיפולית סגורה בשל רצונו לסייע למשפחתו, אולם בכך לא סיים את ניסיונותיו לעלות על דרך המוטב. כפי הנלמד מהתסקיר, במהלך מעצרו המחודש, הנאשם השתלב פעם נוספת במסגרת טיפולית "דרך חדשה" ועל פי המפורט ניכר כי מנסה לשתף בעולמו הפנימי באופן כנה.

שירות המבחן מציין בבחינת גורמי הסיכוי מאפיינים קונפורמיים, יכולת בחינת מעשיו הפוגעניים ומשמעותם בעבור האחר, מוטיבציה לקדם עצמו בתחומי העבודה, לצד התרשמות כי זה מטיב לבחון את קשייו בעין ביקורתית, חווה תהליך התבגרות, בעל שאיפות לקדם עצמו בתחומי הלמידה, שיתוף פעולה עם גורמי טיפול והפקת תועלת לשיקום עצמו. המדובר באמירות נכוחות של שירות המבחן אשר אמן על הערכתו של ההליך השיקומי ויש בהם ללמד שהנאשם הינו בעל סיכוי של ממש שישתקם.

בשל כל אלה סבורני כי יש למקם את עונשו של הנאשם בתחתית המתחם אותו קבעתי. משקל נוסף יינתן לאותו הליך שיקומי בפועל ובכוח באופן חפיפתו של המאסר המותנה לעונש המאסר שיושת על הנאשם בגין תיק זה וזאת בהצטרף להודאתו במיוחס לו, אשר תיכנס אף היא בגדרי אותם טעמים ששירשמו בהתאם להוראת סעיף 58 לחוק העונשין. לא בלי קשר, חפיפתו של מרבית עונש המאסר המותנה תעשה בין היתר נוכח אורכו וכן נוכח חלוף הזמן שחלף מאז שהושת ועד ביצוע המעשים אשר הביאו להפעלתו.

סוף דבר, מכל המקובץ לעיל הנני גוזר על הנאשם את העונשים הבאים:

א. 10 חודשים מאסר בפועל בניכוי ימי מעצרו - 18.4.2015 עד 1.9.2015 וכן מיום 5.5.2016.

ב. מורה על הפעלת המאסר המותנה בן 12 חודשים מת.פ. 52469-01-12, כך ש- 3 חודשים ממנו יהיה במצטבר לעונש המאסר האמור בסעיף א' לעיל והיתרה בחופף.

סך הכל יהיה על הנאשם לרצות 13 חודשים מאסר בפועל בניכוי ימי מעצרו.

ג. מורה על הפעלת ההתחייבויות על סך 3,000 ₪ מת.פ. 52469-01-12 וכן התחייבות על סך 4,000 ₪ מת.פ. 28396-04-13.

על הנאשם יהיה לשלם כל אחת מהתחייבויות אלו ב- 10 תשלומים חודשיים שווים ורצופים, החל מיום 1.6.2017 ובכל 1 לחודש שלאחריו. לא ישולם אחד התשלומים במועד, תעמוד היתרה לפירעון מיידי.

ד. 5 חודשים מאסר על תנאי למשך שנתיים מיום שחרורו, שלא יעבור עבירות אלימות או רכוש מסוג עוון.

ה. 10 חודשים מאסר על תנאי למשך שנתיים מיום שחרורו, שלא יעבור עבירות אלימות או רכוש מסוג פשע.

ניתן צו כללי למוצגים ליחידה החוקרת: להשמיד, לחלט, להשיב לבעלים לפי שיקול דעת.

זכות ערעור בתוך 45 יום לבית המשפט המחוזי.

ניתנה והודעה היום ז' תשרי תשע"ז, 09/10/2016 במעמד הנוכחים.

דניאל בן טולילה , שופט